

**КУПІВЕЛЬНА
СПРОМОЖНІСТЬ
УКРАЇНЦІВ**

СУТНІСТЬ КУПІВЕЛЬНОЇ СПРОМОЖНОСТІ

Купівельна спроможність – це те, скільки товарів і послуг можна купити за певну суму грошей. Вона залежить від доходів, цін та інфляції.

Чим вищий дохід, тим більше можна купити, але якщо ціни зростають швидше, ніж доходи, купівельна спроможність знижується. І навпаки, якщо доходи ростуть швидше за ціни, купівельна спроможність підвищується.

Ось кілька прикладів, як змінюється купівельна спроможність

1

Якщо ваша зарплата зросла на 5%, а ціни на товари й послуги піднялися лише на 3%, ви можете купити більше, і ваша купівельна спроможність збільшилась

2

Якщо бензин подорожчав на 10%, а ваш дохід не змінився, ви зможете купити менше бензину за ті ж гроші, тобто ваша купівельна спроможність знизилася.

3

Якщо через неврожай подорожчали продукти, а ваша зарплата залишилася такою ж, то купівельна спроможність на їжу теж зменшилася.

КУПІВЕЛЬНА СПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНЦІВ У 2023 РОЦІ

Дослідження показало, що в 2023 році українці почали поступово відновлювати свою здатність купувати товари після значного падіння через війну. Хоча деякі показники ще не повернулися до довоєнного рівня, є позитивні зміни в поведінці споживачів.

Згідно з результатами, 52% людей купують так само часто, як і в 2022 році, а 44% витрачають стільки ж грошей. Це говорить про те, що купівельна спроможність стабілізується, а споживачі адаптуються до нових економічних умов.

Вплив другого року повномасштабного вторгнення на споживацьку поведінку українців. Ключові цифри

Підтримка Збройних Сил України

- 92%** українців донатять на допомогу ЗСУ або постраждалим внаслідок воєнних дій, що на **2 в. п.** більше, ніж у 2022 році
- 33%** роблять це систематично, що на **13 в. п.** більше, ніж минулого року
- 72%** і більше опитаних українців донатять суми розміром до 200 грн, з яких понад 1/3 – це суми від 50 грн до 100 грн
- 71%** респондентів донатять у великі фонди, такі як «Повернись живим», фонд Сергія Притули, а також на збори Лачена (Ігоря Лаченкова). Середня сума донатів – 122 грн
- 60%** населення донатять на державні збори (такі як UNITED24), розмір середнього донату – 121 грн

Вплив місця проживання на споживацьку активність

- На **21%** середній чек ВПО у офлайн-магазинах **менший**, аніж середній чек українців, місце проживання яких не змінилось (на 7% – в онлайн-магазинах)
- На **30%** середній чек українців за кордоном **більший**, аніж середній чек українців, місце проживання яких не змінилось, як у офлайн-, так і в онлайн-магазинах
- Ті, хто виїхав,** є лідерами за частотою здійснення покупок та за розміром середнього чека в більшості категорій товарів

Інші особливості

- 70%** українців не купують товари, продавець/виробник яких не залишив ринок рф
- 65%** економлять на категорії «Дозвілля та розваги поза домом»
- 51%** українців не економлять на ліках
- 47%** українців купують їжу як стратегічний запас
- 43%** купують ліки про запас
- 32%** українців почали витратити більше на продукти харчування
- 58%** українців зазначають про зниження активності щодо відвідування кінотеатрів/концертів
- На **32%** зросли витрати українців у категорії «Перегляд ТБ і стримінгових каналів»

КУПІВЕЛЬНА СПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНЦІВ У 2023 РОЦІ

Купівельна активність українців: офлайн vs онлайн

52% українців купують з такою ж частотою, як у 2022 році

44% українців витрачають стільки ж, скільки у 2022 році

Як ви оцінюєте зміну таких показників протягом 2023 року, якщо порівняти з 2022 роком?

	Офлайн	Онлайн
Частота здійснення покупок зросла на	9%	12%
Частота здійснення покупок знизилась на	38%	37%
Розмір витрат зріс на	22%	20%
Розмір витрат знизився на	35%	35%

Три категорії товарів, які купують найбільше (відсоток українців, які купують товари лише офлайн або онлайн)

Офлайн	Онлайн
85% Продукти харчування (в 2022 році – 87%)	26% Електроніка та побутова техніка (в 2022 році – 24%)
79% Алкогольні напої (в 2022 році – 83%)	19% Косметичні засоби та парфумерія (в 2022 році – 14%)
72% Товари домашнього вжитку та побутова хімія (в 2022 році – 75%)	17% Одяг та взуття (в 2022 році – 13%)

Кількість покупок зросла на 9% в офлайн-магазинах і на 12% в інтернеті порівняно з 2022 роком. При цьому витрати збільшилися на 22% в офлайні і на 20% онлайн. Це свідчить про поступове відновлення купівельної активності та зростання довіри до магазинів.

Найпопулярніші товари, які українці купують офлайн: їжа (85%), алкоголь (79%) та побутова хімія (72%). Онлайн найбільше купують електроніку та техніку (26%), косметику і парфуми (19%), а також одяг та взуття (17%).

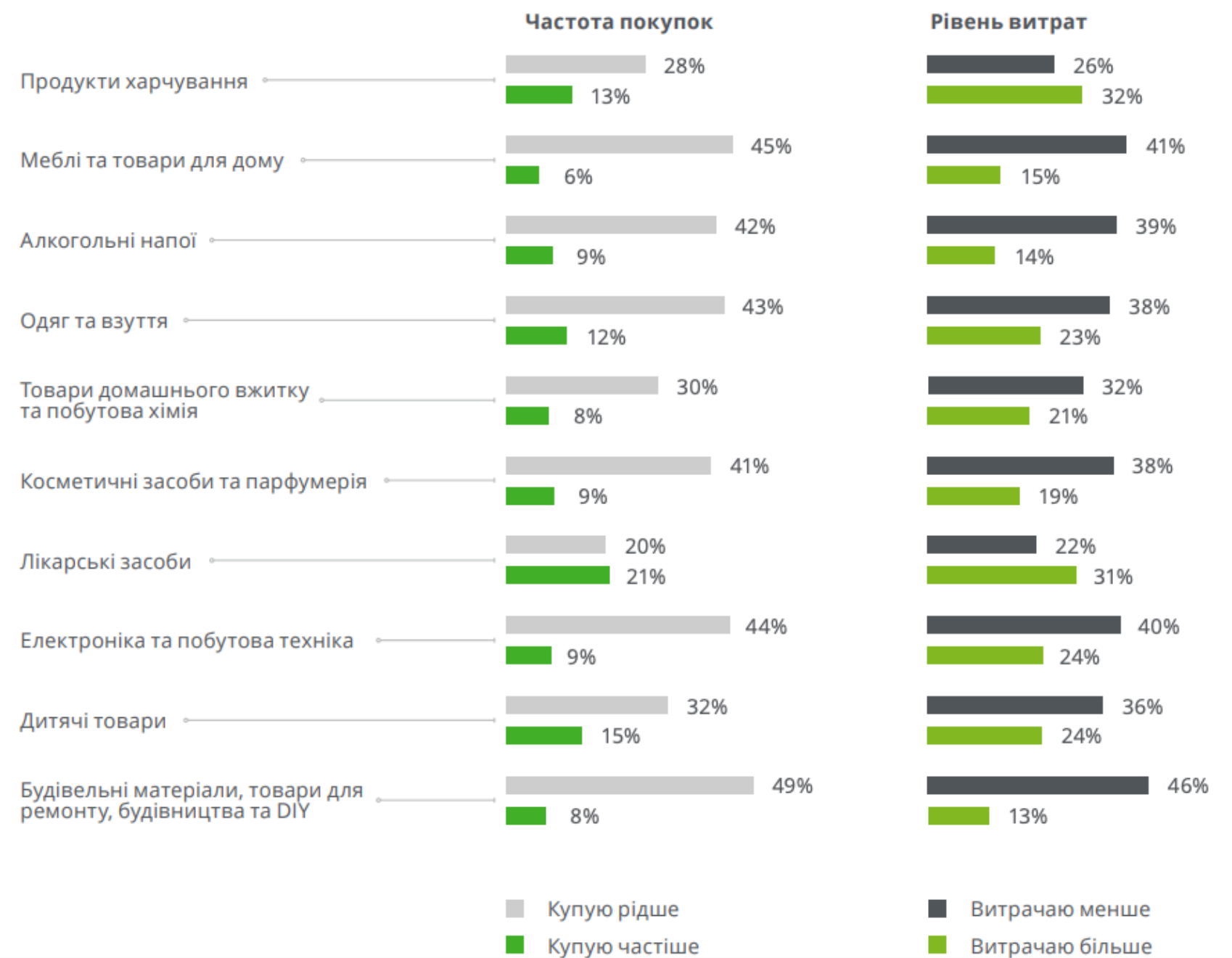

КУПІВЕЛЬНА СПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНЦІВ У 2023 РОЦІ

Місце проживання впливає на те, скільки українці витрачають. ВПО (внутрішньо переміщені особи) витрачають на 21% менше в офлайн-магазинах і на 7% менше в онлайн-магазинах, ніж ті, хто не переїжджав. Українці за кордоном витрачають на 30% більше, ніж в Україні, як в офлайн-, так і в онлайн-магазинах.

Хоча ситуація покращується, купівельна спроможність українців ще не повернулася до рівня до війни. Люди економлять на певних товарах і послугах, наприклад, на розвагах поза домом (65%). Однак 51% українців не економлять на ліках, що показує важливість витрат на здоров'я.

Вплив повномасштабного вторгнення на споживацьку поведінку українців

ІНДЕКС КУПІВЕЛЬНОЇ СПРОМОЖНОСТІ (ІКС)

Індекс купівельної спроможності (ІКС) показує, як змінюється вартість грошей залежно від цін на товари й послуги. Він враховує не лише зміну цін, а й те, що люди купують і наскільки хорошими є товари та послуги.

ІКС обчислюється, коли номінальні доходи ділять на індекс споживчих цін (ІСЦ) та множать на 100. Якщо ІКС зростає, це означає, що люди можуть купувати більше за свої гроші.

РЕАЛЬНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА

Реальна заробітна плата – це те, що можна купити на зароблені гроші, враховуючи інфляцію. Вона показує, скільки товарів і послуг можна придбати на ту ж зарплату. Щоб її розрахувати, зарплату коригують з урахуванням індексу споживчих цін (ІСЦ).

Якщо реальна зарплата зростає, люди можуть купувати більше. Якщо ж вона падає, їх купівельна спроможність зменшується.

В Україні номінальні зарплати зростають через нестачу працівників, але інфляція стримує зростання купівельної спроможності. За даними, у червні 2024 року середня зарплата досягла 20,5 тисяч гривень, що на 23% більше, ніж у 2023 році. Очікується, що до кінця року вона зросте до 22-23 тисяч гривень.

Експерти прогнозують, що динаміка зростання зарплат буде помірною, і через повільне відновлення економіки купівельна спроможність може навіть зменшитися. Ринок праці починає відновлюватися, але кількість нових вакансій становить лише 90% від рівня 2021 року, а рівень безробіття досі високий – 15,3%.

Очікується, що нестача працівників на ринку триватиме й може погіршитися. Це поки не є критичною проблемою через скорочення економіки, але зі швидшим її відновленням дефіцит кадрів стане серйознішим.

КУПІВЕЛЬНА СПРОМОЖНІСТЬ ТА РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Купівельна спроможність впливає на життя людей. Якщо вона зростає, люди можуть дозволити собі більше покупок, що покращує їхній рівень життя. Вони витрачають більше на якісну їжу, житло, освіту, медицину та відпочинок.

Якщо купівельна спроможність падає, це погіршує життя. Люди витрачають більше грошей на базові потреби, такі як їжа, житло та транспорт, і у них залишається менше коштів для заощаджень чи інвестицій.

Зниження купівельної спроможності може викликати соціальну напругу і нерівність. Якщо багато людей не можуть задовольнити свої основні потреби через недостатню купівельну спроможність, це може призвести до конфліктів у суспільстві та політичної нестабільності.

КУПІВЕЛЬНА СПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНЦІВ У 2024 РОЦІ

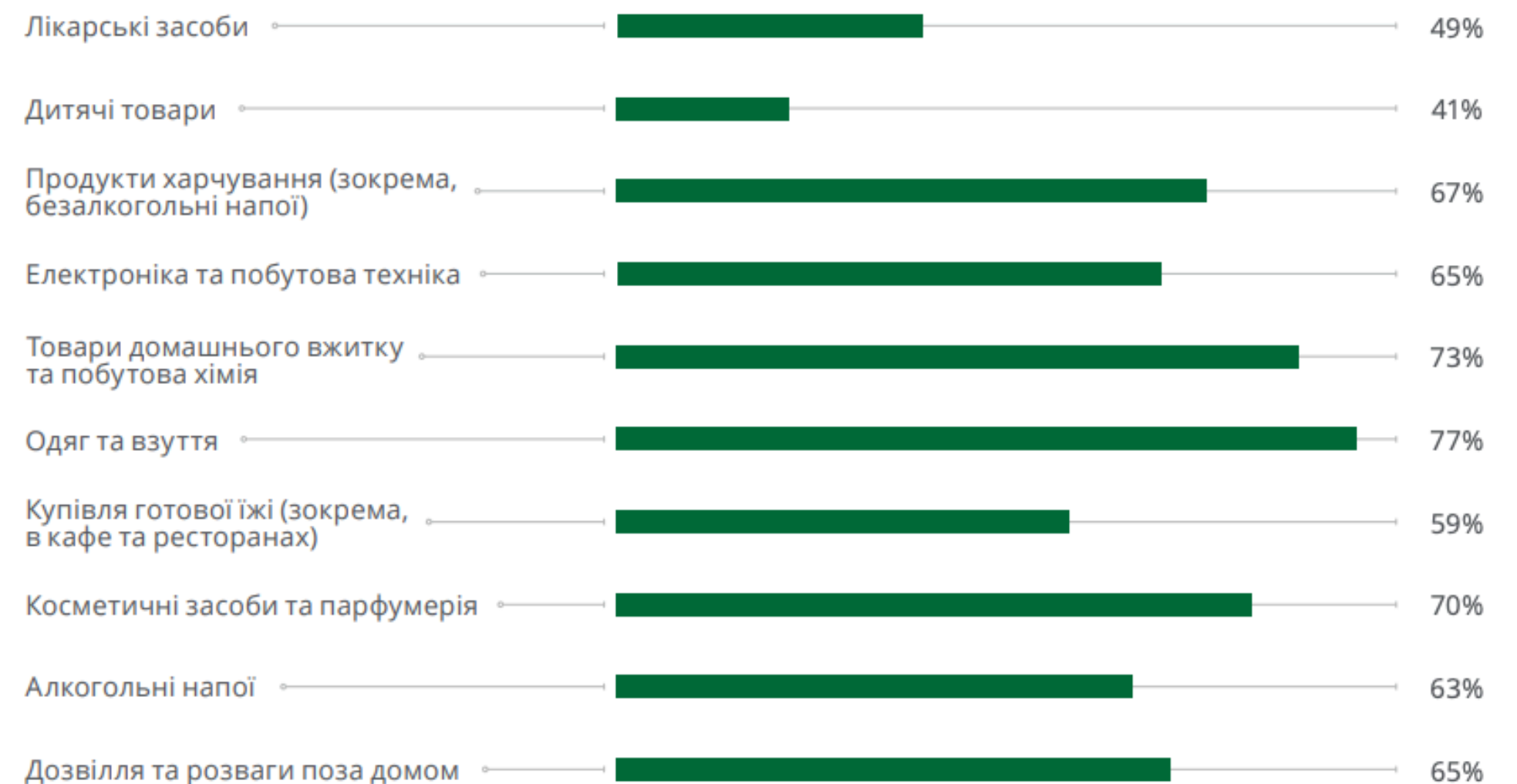

Купівельна спроможність українців знизиться на 15-20% після підвищення податків і акцизів на пальне, а також повернення обов'язкової сплати єдиного соціального внеску для підприємців у 2025 році. Про це повідомила депутат Верховної Ради Ніна Южаніна.

Вона зазначила, що кожна родина зможе купити на 15-20% менше товарів, навіть маючи ті ж самі гроші. Це наслідки змін у податковій політиці та підвищення акцизів.

На її думку, ці зміни вплинуть на можливості та доходи кожного громадянина України.

Категорії товарів, на яких українці заощаджують

- Рівень безробіття — висока безробіття знижує купівельну спроможність, адже менше людей має стабільний дохід. Коли люди втрачають роботу, вони починають менше витратити, що зменшує попит і уповільнює економіку.
- Зміни в оподаткуванні — підвищення податків зменшує дохід людей, що знижує їх купівельну спроможність. Коли уряд підвищує податки, люди віддають більше грошей державі і менше залишають на покупки.
- Валютні коливання — зниження вартості національної валюти зменшує купівельну спроможність для імпортних товарів. Якщо національна валюта втрачає вартість, ціни на імпорт зростають, і це обмежує можливості людей для покупок.
- Рівень заощаджень — велика кількість заощаджень може зменшити купівельну спроможність у короткостроковій перспективі, адже люди відкладають більше грошей замість витрат на товари. Але в довгостроковій перспективі заощадження можуть сприяти інвестиціям і розвитку економіки, що покращить купівельну спроможність.
- Рівень інфляції — висока інфляція знижує купівельну спроможність, оскільки ціни на товари зростають швидше за доходи. Якщо інфляція дуже висока, люди витрачають більше на основні потреби, такі як їжа та житло, і залишають менше грошей для інших витрат.

Фактори, що впливають на купівельну спроможність

ЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ

- Демографічні зміни, такі як зміни у віковій структурі населення, можуть вплинути на купівельну спроможність. Наприклад, старіння людей може збільшити попит на медичні послуги, але зменшити попит на деякі споживчі товари.
- Зміни в перевагах і поведінці споживачів також можуть впливати на купівельну спроможність. Наприклад, зростання інтересу до здорового способу життя може збільшити попит на органічні продукти і фітнес-послуги.
- Вищий рівень освіти зазвичай означає вищі доходи і, відповідно, більшу купівельну спроможність. Люди з вищою освітою часто мають кращі можливості для працевлаштування та отримують більшу зарплату.
- Соціальна нерівність може знизити купівельну спроможність багатьох людей. Якщо більшість доходів зосереджена в невеликій групі, це може призвести до зниження загального попиту і уповільнення економічного зростання.

Фактори, що впливають на купівельну спроможність

СОЦІАЛЬНІ ФАКТОРИ

- Державна політика регулювання цін може впливати на купівельну спроможність людей. Наприклад, встановлення максимальних цін на основні продукти харчування може допомогти малозабезпеченим.
- Соціальні програми та субсидії також можуть збільшити купівельну спроможність, наприклад, субсидії на комунальні послуги знижують витрати домогосподарств, даючи змогу витратити більше на інші товари.
- Політична стабільність теж важлива: нестабільність може призвести до зменшення інвестицій та економічної активності, що в свою чергу знижує купівельну спроможність населення.

Фактори, що впливають на купівельну спроможність

ПОЛІТИЧНІ ФАКТОРИ

ВИСНОВКИ

Купівельна спроможність — це важливий показник, що впливає на добробут людей і країни. Розуміння того, що на неї впливає і як її покращити, допоможе приймати правильні рішення як на особистому, так і на державному рівні.

На особистому рівні важливо споживати раціонально, заощаджувати та вкладати в саморозвиток, щоб покращити купівельну спроможність і забезпечити фінансову стабільність. Державі варто підвищувати доходи населення, контролювати інфляцію і проводити розумну економічну політику.

Зростання купівельної спроможності має позитивний вплив: підвищується рівень життя, збільшується попит на товари та послуги, знижується соціальна напруга, а економіка стає більш стабільною.

Тому купівельна спроможність — це не лише економічний показник, а й важливий фактор соціального та політичного добробуту країни. Це треба враховувати для розробки ефективної політики та сталого розвитку.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Що таке купівельна спроможність і чому вона важлива (<https://www.grivnya.in.ua/finansova-gramotnist/shcho-take-kupivelna-spromozhnist/>)

Купівельна спроможність українців впаде на 20% після підвищення податків, – Южаніна (<https://yuzhanina.in.ua/presa/kupivelna-spromozhnist-ukraintsiv-vpade-na-20protsent-pislia-pidvyshchennia-podatkov-yuzhanina.html>)

Споживацькі настрої українців у другий рік повномасштабного вторгнення (<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ua/Documents/consumer-business/consumer-behavior-2024.pdf>)

Ціна електроенергії має покривати собівартість виробництва та враховувати ремонти, – Енергоспівтовариство (<https://www.rbc.ua/rus/news/tsina-elektroenergiji-mae-pokrivati-sobivartist-1720004078.html>)

**ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ**